

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 599/2025-28

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], narodenej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Katarínou Turanskou, advokátkou, Štúrovo námestie 10520/13B, Martin, proti postupu Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 19P/75/2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a sťažnostná argumentácia

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 7. októbra 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), na prerokovanie veci bez zbytočných podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 19P/75/2023.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je navrhovateľkou v napadnutom poručenskom konaní o úpravu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu. Návrh vo veci samej bol okresnému súdu doručený 15. marca 2023 po tom, čo sa sťažovateľka návrhom zo 16. januára 2023 domáhala nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým by jej okresný súd dočasne zveril maloleté dieťa do starostlivosti a upravil styk s otcom dieťaťa. Sťažovateľka uvádza, že okresný súd v spojení s rozhodnutím odvolacieho súdu dosiaľ rozhodol len o rozsahu stretávania maloletého dieťaťa s otcom, pričom nerozhodol o dočasnom zverení (ani jednému z rodičov) ani o povinnosti platiť výživné. Tvrdí, že okresný súd síce viackrát nariadil termín pojednávania, ale ani jedno z nich sa neuskutočnilo. Okresný súd v rámci svojho postupu v napadnutom konaní rozhodol len o nariadení znaleckého dokazovania (15. novembra 2024). Do podania ústavnej sťažnosti sťažovateľka nemá vedomosť o tom, že by znalec predložil znalecký posudok.

Vychádzajúc z uvedených skutočností, sťažovateľka namieta, že v napadnutom konaní s prioritizovaným predmetom dochádza k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušovaniu jej označených práv.

3. Sťažovateľka preto navrhuje, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že jej označené práva boli postupom okresného súdu v napadnutom konaní porušené, prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných priet'ahov, priznal sťažovateľke finančné zadosťučinenie 5 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

4. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 599/2025-11 zo 16. októbra 2025 ju prijal na ďalšie konanie v časti namietaného porušenia práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, vo zvyšku ústavnú sťažnosť odmietol.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a sťažovateľky

5. Po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval účastníkov konania, aby sa vyjadrili k prijatej ústavnej sťažnosti.

6. Predsedníčka okresného súdu prípisom sp. zn. Spr/666/2025 z 26. novembra 2025 k ústavnej sťažnosti v podstatnom konštatovala skutkovú a faktickú zložitost' veci s poukazom na poskytnutú chronológiu úkonov súdu a účastníkov konania. Vyjadrila názor, že súd konal plynulo bez zbytočných priet'ahov. Poukázala na množstvo návrhov na nariadenie neodkladných opatrení (zo strany oboch rodičov), o ktorých riadne súd rozhodoval v zákonom stanovených lehotách, rovnako ako aj na podané odvolania, v dôsledku ktorých bol spis predkladaný na odvolací súd. Pojednávania boli rušené z dôvodu žiadosti tak otca, ako i matky, a napokon tiež z dôvodu námietky otca voči kolíznemu opatrovníkovi. Zrušenie nariadených pojednávanií nemožno pripísať na vrub zlej organizácie práce či nečinnosti súdu, ale, naopak, ako dôsledok správania účastníkov konania. Po zaslaní spisu znalcovi a určení mu lehoty na vypracovanie znaleckého posudku došlo 1. januára 2025 k zmene zákonného sudcu, následne 25. júna 2025 ku kontaktovaniu znalca, jeho opakovaným urgenciám, pričom znalec súdu oznámil, že rodičia našli istý typ konsenzu v úprave zverenia maloletého. Okresný súd teda opäť plynule konal, dopytoval sa oboch rodičov, čo sa týka potvrdenia deklarovaného konsenzu, na základe čoho mohlo byť znalecké dokazovanie zrušené. Rodičia tiež vo veci opakovane súdu zasielali znátočné vyjadrenia, na základe ktorých nebolo možné vyvodit' jednoznačný konsenzus. Ide tu nesporne o vec, kde počas celého konania je zrejmy tiahnuci sa rodičovský konflikt sprevádzaný množstvom podaných návrhov na nariadenie neodkladných opatrení. Hoci predmetné konanie skutočne trvá viac ako dva a pol roka, vo veci sa konalo riadne, bez zbytočných priet'ahov spôsobených súdom, samotné konanie predlžovalo správanie rodičov (podávané návrhy a s tým súvisiace opravné prostriedky). Po faktickej stránke ide – s prihliadnutím na zložitost' veci a obsiahlost' dokazovania – o prípad, v ktorom účastníci konania presadzovali svoje diametrálne odlišné požiadavky týkajúce sa úpravy svojich práv ako rodičov k maloletému.

7. Vychádzajúc z jej konštatovania, že správanie účastníkov konania malo zásadný vplyv na doterajšiu dĺžku napadnutého konania, okresný súd navrhol vyhodnotit' ústavnú sťažnosť ako nedôvodnú.

8. Súčasťou vyjadrenia súdu bola aj stručná chronológia úkonov účastníkov napadnutého konania a súdu, ktorá bola neúplná, preto pre účely tohto konania ústavný súd vypracoval vlastnú chronológiu úkonov na základe predloženého súdneho spisu, z ktorej vyplývajú tieto podstatné skutočnosti:

- 28. marca 2023 – doručená žaloba o úpravu styku a povinností k maloletému,
- 24. marca 2023 – ustanovenie kolízneho opatrovníka maloletému, výzva na vyjadrenie otcovi,
- 12. mája 2023 – termín pojednávania zrušený pre nevykázané doručenie predvolania otcovi,
- 22. mája 2023 – vyjadrenie otca k návrhu, návrh na vydanie neodkladného opatrenia,
- 16. júna 2023 – uznesenie o zamietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia,
- 20. júna 2023 – vyjadrenie sťažovateľky, odvolanie otca proti uzneseniu o neodkladnom opatrení,
- 11. júla 2023 – doručené podanie otca,
- 13. júla 2023 – doručené vyjadrenie sťažovateľky k odvolaniu otca, návrh na neodkladné opatrenie (výživné),
- 17. júla 2023 – doručené podanie otca,
- 18. júla 2023 – predloženie spisu odvolaciemu súdu,
- 19. júla 2023 – návrh sťažovateľky na nariadenie neodkladného opatrenia (nahradenie súhlasu rodiča s vycestovaním – dovolenkou),
- 21. júla 2023 – doručené vyjadrenie otca k návrhu sťažovateľky, návrh na vydanie neodkladného opatrenia (vycestovanie – dovolenka),
- 25. júla 2023 – vrátenie veci odvolacím súdom bez rozhodnutia (z dôvodu rozhodnutia o návrhu sťažovateľky na vydanie neodkladného opatrenia),
- 25. júla 2023 – vyjadrenie otca (výživné),
- 31. júla 2023 – návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia (zákaz premiestnenia dieťaťa, nahradenie súhlasu matky s dochádzkou do materskej školy) spojený s návrhom vo veci samej,
- 1. augusta 2023 – návrh sťažovateľky na nariadenie neodkladného opatrenia (súhlas s výberom predškolského zariadenia) spojený s návrhom vo veci samej,
- 7. augusta 2023 – vrátenie spisu odvolacím súdom spolu s rozhodnutím z 31. júla 2023 o potvrdení zamietnutia návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia, uznesenie odvolacieho súdu o návrhu matky (výživné), uznesenie odvolacieho súdu o zamietnutí návrhu matky na neodkladné opatrenie (vycestovanie) a uznesenie odvolacieho súdu o zamietnutí návrhu otca na neodkladné opatrenie (vycestovanie),
- 28. augusta 2023 – uznesenie okresného súdu, nahradzuje súhlas sťažovateľky so zápisom dieťaťa do materskej školy v Martine, zakazuje zmenu bydliska maloletého, návrh matky zamietá (premiestnenie),

- 4. septembra 2023 – doručené podanie otca, určený termín pojednávania na 16. november 2023,
- 12. septembra 2023 – odvolanie sťažovateľky proti uzneseniu o neodkladných opatreniach z 28. augusta 2023,
- 19. septembra 2023 – vyjadrenie otca k odvolaniu sťažovateľky s návrhom na neodkladné opatrenie (styk),
- 29. septembra 2023 – predloženie spisu odvolaciemu súdu,
- 4. októbra 2023 – doplnenie vyjadrenia otca,
- 10. októbra 2023 – uznesenie odvolacieho súdu o zamietnutí návrhu otca z 19. septembra 2023, uznesenie odvolacieho súdu o potvrdení uznesenia okresného súdu o nariadenom neodkladnom opatrení z 28. augusta 2023,
- 14. novembra 2023 – oznámenie sťažovateľky o zmene právneho zástupcu, žiadosť o odročenie pojednávania, zrušenie termínu pojednávania určeného na 16. november 2023,
- 16. novembra 2023 – návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia (zmena styku), vyjadrenie k zrušeniu termínu pojednávania,
- 30. novembra 2023 – určený termín pojednávania na 8. február 2024,
- 6. februára 2024 – podanie otca, námietka zaujatosti kolízneho opatrovníka,
- 7. februára 2024 – zrušený termín pojednávania z dôvodu rozhodovania o námietke zaujatosti,
- 7. februára 2024 – nesúhlas otca so zrušením termínu pojednávania, späťvzatie námietky zaujatosti,
- 4. marca 2024 – vyjadrenie úradu k námietke zaujatosti,
- 6. marca 2024 – doručené podanie otca (majetkové pomery, náklady),
- 11. marca 2024 – podanie otca, podľa obsahu námietka zaujatosti kolízneho opatrovníka, návrh na znalecké dokazovanie,
- 4. apríla 2024 – vyjadrenie sťažovateľky k znaleckému dokazovaniu, otázky na znalca,
- 8. apríla 2024 – vyjadrenie otca k znaleckému dokazovaniu, otázky na znalca,
- 11. apríla 2024 – postúpenie námietky zaujatosti úradu na rozhodnutie o nej,
- 17. apríla 2024 – uznesenie o preddavku na znalecké dokazovanie,
- 30. apríla 2024 – sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu o preddavku,
- 8. júla 2024 – oznámenie otca o zmene kolízneho opatrovníka v konaní,
- 1. augusta 2024 – uznesenie o zamietnutí sťažnosti sťažovateľky,
- 19. augusta 2024 – doručené podanie otca, návrh na zmenu nariadených neodkladných opatrení o styku,

- 27. augusta 2024 – zloženie preddavku sťažovateľkou, žiadosť o predĺženie lehoty na vyjadrenie k návrhu otca,
- 4. septembra 2024 – vyjadrenie sťažovateľky,
- 9. septembra 2024 – duplika otca,
- 18. septembra 2024 – uznesenie, zamietnutý návrh otca na zmenu nariadených neodkladných opatrení o styku,
- 15. novembra 2024 – uznesenie o ustanovení znalca, otázky znalcovi, lehota 90 dní od doručenia spisu,
- 19. decembra 2024 – doručené podanie otca,
- 25. júna 2025 – dopyt na znalca, kedy bude predložený znalecký posudok,
- 30. júla 2025 – opakovaný dopyt na znalca,
- 9. októbra 2025 – opakovaný dopyt na znalca, oznámenie znalca o nespolupráci rodičov, nedostavenie sa k úkonu, žiadosť rodičov o nevykonanie znaleckého dokazovania,
- 17. októbra 2025 – úradný záznam, pokus o mimosúdnu dohodu rodičov zo strany otca, ak bude prijatá, požiadajú súd o upustenie od znaleckého dokazovania,
- 28. októbra 2025 – oznámenie sťažovateľky, žiadosť o časový priestor na vyjadrenie k návrhu dohody,
- 7. novembra 2025 – podanie sťažovateľky, návrhy na vykonanie dôkazov (zdokladovať príjem otca), nesúhlas s neurčením výživného počas striedavej starostlivosti,
- 11. novembra 2025 – doručené podanie otca,
- 13. novembra 2025 – výzva súdu sťažovateľke, či došlo k dohode o úprave práv a povinností, alebo dohode o striedavej starostlivosti,
- 17. novembra 2025 – doručené podanie matky, zotrvanie na navrhovanom dokazovaní, súhlas s uzatvorením dohody o striedavej starostlivosti, netrvá na znaleckom dokazovaní,
- 19. novembra 2025 – uznesenie o zrušení znaleckého dokazovania, výzvy zamestnávateľom otca na zdokladovanie jeho príjmov,
- 21. november 2025 – doručené podanie otca.

9. Vyjadrenie sťažovateľky bolo ústavnému súdu doručené 9. decembra 2025. Sťažovateľka v podstatnom zotrvala na dôvodnosti podanej ústavnej sťažnosti.

10. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom súdneho spisu, ktorý si zadovážil (z ktorého sú zrejmé všetky procesné úkony, pozn.), dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III. Posúdenie vecí ústavným súdom

11. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 90/2010).

12. Účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním vecí na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017, II. ÚS 118/2019).

13. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť vecí, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu vecí) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľov. Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

14. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť sporu, ústavný súd konštatuje, že obdobné konania možno zaradiť k štandardnej agende všeobecného súdnictva, preto dĺžka napadnutého konania rozhodne nebola závislá od právnej náročnosti prerokovávanej veci. Istú skutkovú zložitosť možno badať v početných návrhoch na nariadenie neodkladných opatrení zo strany oboch rodičov a využívaní opravných prostriedkov proti rozhodnutiam o nich.

15. Ústavný súd, rešpektujúc judikatúru ESLP, je toho názoru, že takéto konania si vyžadujú mimoriadnu starostlivosť a pozornosť súdu rezultujúcu v efektívnom a rýchlom postupe v konaní. Povaha konania tak podmieňovala prísnejšie hodnotenie jeho priebehu ústavným súdom z hľadiska, či v ňom došlo nečinnosťou alebo neefektívnou činnosťou k zbytočným prietahom.

16. Správanie sťažovateľky ako účastníka konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu označených práv. Ústavný súd, vychádzajúc z obsahu súdneho spisu, dospel k záveru, že procesné návrhy matky, návrh na nariadenie neodkladných opatrení (podania z 28. marca 2023, 11. júla 2023, 19. júla 2023, 1. augusta 2023), odvolanie z 12. septembra 2023, sťažnosť z 30. apríla 2024, čiastočne prispeli k predĺženiu napadnutého konania, rovnako ako aj zmarenie pojednávania nariadeného na 16. november 2023 z dôvodu výmeny právneho zástupcu sťažovateľky tesne pred pojednávaním.

17. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že využívanie procesných prostriedkov sťažovateľkou ako účastníkom konania, ktoré mali za následok spomalenie postupu súdu v napadnutom konaní, nemožno pripísať na ťarchu tohto súdu (I. ÚS 41/03). Ústavný súd

konštatuje, že analogicky ani využívanie procesných prostriedkov protistrany ako účastníka konania nemožno započítať na ťarchu okresného súdu.

18. Pokiaľ ide o procesný postup okresného súdu v napadnutom konaní, ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu v napadnutom konaní bol ovplyvnený nielen procesnými návrhmi a opravnými prostriedkami zo strany sťažovateľky, ale v približne rovnakej miere návrhmi otca na nariadenie neodkladných opatrení (22. mája 2023, 31. júla 2023, 19. septembra 2023, 16. novembra 2023, 19. augusta 2024) a odvolaním zo strany otca (20. júna 2023). Otec vznesením námietky zaujatosti vo vzťahu ku kolíznemu opatrovníkovi tiež zmaril termín pojednávania určeného na 8. február 2024.

19. S poukazom na chronológiu úkonov možno konštatovať, že konanie bolo do značnej miery ovplyvnené práve početnými návrhmi oboch rodičov na nariadenie protichodných neodkladných opatrení (celkom 9), uplatňovaním opravných prostriedkov (celkom 3), ktoré mali objektívne za následok nutnosť predkladania spisu odvolaciemu súdu, v dôsledku čoho bol postup okresného súdu sťažený. Ďalším faktorom sťažujúcim postup okresného súdu bol návrh otca na nariadenie znaleckého dokazovania, ktoré si nakoniec rodičia po ustanovení znalca rozmysleli. V dôsledku týchto okolností je potrebné konštatovať, že doterajší postup konajúceho súdu bol marený a sťažovaný procesnými návrhmi oboch rodičov, preto mu nemožno vyčítať, že dosiaľ nebol schopný rozhodnúť o návrhu matky vo veci samej, keď aj ním nariadené termíny pojednávania boli zrušené z dôvodov na strane oboch rodičov. Neefektívna alebo nesústredená činnosť okresného súdu z obsahu predloženého súdneho spisu nevyplýva a nebola v napadnutom konaní ústavným súdom zistená.

20. Hoci objektívne vzaté je potrebné pripustiť, že doterajšia dĺžka napadnutého konania je neprimeraná, zodpovednosť za ňu neenesie konajúci súd, ale bola spôsobená výlučne postojom rodičov k napadnutému konaniu. Doterajšia dĺžka napadnutého konania sama osebe je hraničná, ale v rámci uvedených okolností nedáva podklad na záver, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu označeného práva sťažovateľky. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd sťažnosti sťažovateľky nevyhovel.

21. Keďže rozhodovanie o ostatných návrhoch bolo závislé od vyslovenia porušenia označeného práva sťažovateľky, rozhodovanie o nich stratilo opodstatnenie.

22. Toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania (§ 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. decembra 2025

Ľuboš Szigeti
predseda senátu